

za zaštitu prirode i okoliša
Prilaz baruna Filipovića 21
10000 Zagreb
OIB: 84310268229
Tel: +385 1 3717 317

Strateška studija o utjecaju na okoliš III. Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije

Netehnički sažetak

Zagreb, lipanj 2019.

Naziv dokumenta:

Strateška studija o utjecaju na okoliš III. Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije – Netehnički sažetak

**Nositelj izrade III. Izmjena i dopuna
Prostornog plana Požeško-
slavonske županije:**

Požeško-slavonska županija
Upravni odjel za gospodarstvo i graditeljstvo

Županijska 7
34 000 Požega

Kontakt osoba: Branka Kuba, mag. oec., Pročelnica,
branka.kuba@pszupanija.hr

Izrađivač Strateške studije:

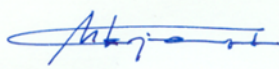
IRES EKOLOGIJA d.o.o. za zaštitu prirode i okoliša,

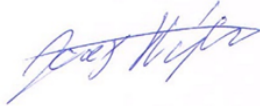

Prilaz baruna Filipovića 21

10 000 Zagreb

Voditelj izrade Strateške studije: Mirko Mesarić, dipl. ing. biol.

Stručnjaci

Autor/ica	Potpis	Poglavlje
Mario Mesarić, mag. ing. agr.		Tlo i poljoprivredno zemljište, Poljoprivreda
Martina Rupčić, mag. geogr.		Odnos Plana s drugim odgovarajućim strategijama, planovima i programima na nacionalnoj i županijskoj razini, Turizam, Stanovništvo i zdravlje ljudi, Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma, koji se odnose na Plan, Mogući razvoj okoliša bez provedbe Plana, Metodologija procjene utjecaja, Prekogranični utjecaji, Razumna alternativa, Praćenje stanja okoliša, Zaključak, Kontrola kvalitete
Igor Ivanek, prof. biol.		Bioraznolikost, Zaštićena područja prirode, Invazivne vrste
Ivana Gudac, mag. ing. geol.		Uvod, Georaznolikost, Površinske i podzemne vode
dr. sc. Maja Hofman, mag. ing. prosp. arch.		Krajobrazna obilježja, Kulturno-povijesna baština

Djelatnici		
Autor/ica	Potpis	Poglavlje
Ivana Hazdovac, mag. oecol.		Bioraznolikost, Zaštićena područja prirode, Invazivne vrste
Marina Veseli, mag. oecol. et prot. nat.		
Monika Radaković, mag.oecol.		
Mateja Leljak, mag. ing. prosp. arch.		Krajobrazna obilježja, Kulturno-povijesna baština
Marina Čačić, mag. ing. agr.		Poljoprivreda, Tlo i poljoprivredno zemljište, Divljač i lovstvo
Paula Bucić, mag. ing. oecoing		Otpad, Nekontrolirani događaji, Kvaliteta zraka, Klimatske značajke, Energetika
Danijel Stanić, mag. ing. geol.		Otpadne vode, Površinske i podzemne vode, Rudarstvo
Josip Stojak, mag. ing. silv.		Šume i šumarstvo, Divljač i lovstvo
Jasmina Benčić, mag.geogr.		Turizam, Stanovništvo i zdravlje ljudi, Promet
Glavna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu		
Voditelj stručnog tima izrađivača: Mirko Mesarić, dipl. ing. biol.		
Stručnjaci:		
dr. sc. Maja Hofman, mag. ing. prosp. arch.		
Mario Mesarić, mag. ing. agr.		

Jasmina Benčić, mag.geogr.	<i>Jasmina Benčić</i>
Ivana Gudac, mag. ing. geol.	<i>Ivana Gudac</i>
Igor Ivanek, prof. biol.	<i>Ivanek</i>
Djelatnici:	
Danijel Stanić, mag. ing. geol. <i>D. Stanić</i>	Ivana Hazdovac, mag. oecol. <i>Ivana Hazdovac</i>
Mateja Leljak, mag. ing. prosp. arh. <i>M. Leljak</i>	Josip Stojak, mag. ing. silv. <i>Josip Stojak</i>
Martina Rupčić, mag. geogr. <i>Martina Rupčić</i>	

VANJSKI SURADNIK		
Autor	Potpis	Poglavlje
Amelio Vekić, dipl. arheolog	<i>Amelio Vekić</i>	Kulturno-povijesna baština

ODGOVORNA OSOBA IZRAĐIVAČA

IRES EKOLOGIJA d.o.o. za zaštitu prirode i okoliša

mr. sc. Marijan Gredelj

Marijan Gredelj
ires ekologija d.o.o.
 za zaštitu prirode i okoliša
 Prilaz baruna Filipovića 21
 10000 Zagreb

Zagreb, lipanj 2019.

Sadržaj

1	Uvod	1
1.1	Svrha i ciljevi Plana.....	1
1.2	Obuhvat Plana	2
2	Odnos Plana s drugim odgovarajućim strategijama, planovima i programima na nacionalnoj i županijskoj razini	4
3	Postojeće stanje okoliša i mogući razvoj okoliša bez provedbe Plana	4
4	Postojeći okolišni problemi koji su važni za Plan	5
5	Okolišne značajke područja na koja provedba Plana može značajno utjecati.....	5
6	Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma, koji se odnose na Plan	6
7	Utjecaji Plana na okoliš	6
7.1	Metodologija procjene utjecaja	6
7.2	Analiza utjecaja kategorija aktivnosti Plana na sastavnice okoliša i čimbenike u okolišu	8
7.3	Utjecaj klimatskih promjena na provedbu Plana	9
8	Razumna alternativa.....	9
8.1	Sustav Kamenska.....	9
8.2	Izmještanje dijela državne ceste na sjeveroistočnoj strani Sustava Kamenska.....	10
9	Mjere zaštite okoliša	12
9.1	Opće mjere zaštite okoliša.....	12
9.2	Mjere ublažavanja utjecaja provedbe Plana na sastavnice okoliša i čimbenike u okolišu	12
10	Praćenje stanja okoliša.....	14
11	Zaključci Studije.....	15
12	Glavna ocjena prihvatljivosti III. Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije za ekološku mrežu	16

1 Uvod

Strateška procjena utjecaja na okoliš (dalje u tekstu: SPUO) je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom strategije, plana ili programa. Provedbom SPUO-a stvara se osnova za promicanje održivog razvoja kroz objedinjavanje uvjeta za zaštitu okoliša u strategije, planove i programe pojedinog područja. Time se omogućuje da se mjerodavne odluke o prihvaćanju strategija, plana i programa donose uz poznavanje mogućih značajnih utjecaja koje bi strategija, plan i program svojom provedbom mogli imati na okoliš, a nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenje odluka (Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18)).

Postupak SPUO za III. Izmjene i dopune Prostornog plana Požeško-slavonske županije (dalje u tekstu: Plan) provodi se temeljem odredbi Zakona o zaštiti okoliša¹, Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17) i Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08). Ovim postupkom se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš i zdravlje ljudi koji mogu nastati provedbom Plana.

Odluku o izradi Plana donijela je županijska skupština Požeško-slavonske županije (Klasa: 021-02/17-03/3, Ur. broj: 2177/1-05-05/1-17-12) na sjednici održanoj 26. lipnja 2017. godine te je ista objavljena u Službenom glasniku Požeško-slavonske županije 4/17, a na snagu je stupila osmog dana od dana donošenja. Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o izradi III. Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije donesena je 5. prosinca 2017. godine (Klasa: 021-02/17-03/5, Ur. broj: 2177/1-05-05/1-17-10). Stručni izrađivač Plana je Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije (dalje u tekstu: Zavod). Nositelj izrade Plana, ujedno i tijelo nadležno za provedbu postupka strateške procjene, je Upravni odjel za gospodarstvo i graditeljstvo Požeško-slavonske županije, koji provodi sve zakonom propisane postupke.

Odluku o započinjanju postupka SPUO za Plan donio je Župan Požeško-slavonske županije (Klasa: 351-03/17-01/29, Ur. broj: 2177/1-01-17-2) dana 20. studenog 2017. godine te je ista objavljena na službenoj internetskoj stranici Požeško-slavonske županije, a na snagu je stupila danom donošenja. U postupku SPUO izrađuje se Strateška studija o utjecaju na okoliš (u daljnjem tekstu: Studija), stručna podloga koja se prilaže uz Plan te koja obuhvaća sve potrebne podatke, obrazloženja i opise u tekstualnom i grafičkom obliku kojima se određuje, procjenjuje i analizira mogućnost nastanka vjerojatno značajnih utjecaja na okoliš i zdravlje ljudi provedbom Plana. Namjera je osigurati da posljedice po okoliš i zdravlje ljudi budu ocijenjene za vrijeme pripreme Plana, prije utvrđivanja konačnog prijedloga i upućivanja u postupak njezina donošenja.

Studiju je izradila tvrtka IRES EKOLOGIJA d.o.o. za zaštitu prirode i okoliša, ovlaštena za obavljanje stručnih poslova iz područja zaštite okoliša i prirode.

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike (u daljnjem tekstu: MZOE) donijelo je Rješenje (Klasa: 612-07/17-58/312, Ur. broj: 517-07-2-2-17-6 od 26. listopada 2017. godine) o obvezi provođenja Glavne ocjene prihvatljivosti Plana za ekološku mrežu. Glavna ocjena prihvatljivosti Plana za ekološku mrežu izrađena je sukladno Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18) i Uredbi o izmjenama Uredbe o ekološkoj mreži (NN 105/15) te se ona, prema članku 26. Zakona o zaštiti prirode obavlja u okviru postupka SPUO zbog čega predmetna Studija sadrži i poglavlje Glavna ocjena prihvatljivosti Plana za ekološku mrežu.

1.1 Svrha i ciljevi Plana

Razlog za izradu Plana je osiguranje zakonskih i planskih okvira za realizaciju novonastalih strateških interesa i potreba te novih gospodarskih, prostornih i tehničkih okolnosti.

Izradi Plana pristupilo se zbog:

- osiguravanja i utvrđivanja prostorne lokacije akumulacije Kamenska na rijeci Orjava te korekcije svih elemenata prostornog planiranja (prometa i infrastrukture, naselja i njihovih granica građevinskih područja, poljoprivrednih,

¹ Predmetni postupak SPUO za III. Izmjene i dopune Prostornog plana Požeško-slavonske županije provodi se sukladno Zakonu o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13 i 78/15) budući da je Odluka o započinjanju postupka donesena u 2017. godini.

šumskih i drugih površina) koji proizlaze iz definiranja navedene akumulacije te utvrđivanja mogućnosti neposredne provedbe iste

- usklađivanja i utvrđivanja/redefiniranja granica eksploatacijskih polja ugljikovodika „Jamarica“, „Janja Lipa“ i „Kozarica“ te istražnih prostora ugljikovodika, odnosno područja istražnog prostora mineralnih sirovina za istraživanje nafte i plina čija se granica određuje prema odluci Vlade Republike Hrvatske te utvrđivanja mogućnosti neposredne provedbe za iste
- redefiniranja elemenata i nivoa gospodarenja otpadom sukladno novonastalim okolnostima i zakonskim okvirima
- preispitivanja, korekcije i redefiniranja granica i površina, ali i potrebe utvrđivanja i egzistiranja izdvojenih građevinskih područja gospodarske, sportske i ugostiteljsko-turističke namjene na nivou prostornog plana županije
- preispitivanja i redefiniranja te korekcija odredbi za provođenje i kartografskih prikaza sukladno prethodnim točkama, ali i drugim novonastalim okolnostima i saznanjima osobito onima koja se odnose na gospodarske djelatnosti (poljoprivredne, poslovne, proizvodne) i njihove propisane udaljenosti od drugih sadržaja te druge prostorne pokazatelje, kao i na nove okolnosti i propise iz segmenta zaštite prirode i kulturne baštine, te utvrđivanja kriterija za određivanje i korištenje građevinskih područja te njihovih izgrađenih, neizgrađenih i neuređenih dijelova
- usklađivanja s novim zakonskim okvirima (izmjenama zakona i posebnih propisa)
- preispitivanja trase brze ceste, dionica Pleternica-Požega-Brestovac i uvođenje alternativnog koridora (koridora za istraživanje)
- redefiniranja, preispitivanja i korekcije drugih prometnih i infrastrukturnih koridora, vodova i objekata sukladno potrebama, novim saznanjima te zahtjevima javnopravnih tijela
- uvrštavanja prostora za odlaganje viška iskopa nastalog kao posljedica izvođenja građevinskih radova u izgradnji brze ceste.

Prethodno navedeni razlozi pristupanju Plana ujedno su i njegova programska polazišta i ciljevi.

1.2 Obuhvat Plana

Obuhvat Plana jednak je administrativnom području Požeško-slavonske županije (u daljnjem tekstu: Županija ili PSŽ). Predmetni Plan uključuje izmjene i dopune u tekstualnom i grafičkom dijelu Plana.

Planirane prostorno smještene aktivnosti, koje mogu utjecati na promjene stanja u okolišu Županije, su za potrebe izrade Studije izdvojene i grupirane u 7 kategorija:

1. Gospodarske zone

Planom se korigiraju granice sljedećih gospodarskih zona: GZ Lipik I, GZ Lipik III, GZ Alaginci, GZ Ivanin Dvor, GZ Resnik, GZ Pleternica II, dok se za ostale gospodarske zone površine zaokružuju na cijeli broj.

2. Ugostiteljsko turistička namjena

Planom se korigiraju Odredbe na način da se redefinišu područja ugostiteljsko-turističke namjene tj. iste se uklanjaju iz Plana te se Planom određuju samo smjernice za utvrđivanje izdvojenih građevinskih područja ugostiteljsko-turističke, turističko-rekreacijske, ugostiteljsko-turističko-gospodarske, turističke-sportsko-rekreacijske i sličnih mješovitih namjena ili jednonamjenskih zona u funkciji turističke djelatnosti. Planom se ukidaju dva golf igrališta: Golf Raminac-Lipik, površine cca 147,7 ha i Golf Venje-Kutjevo, površine cca 58,4 ha.

3. Eksploatacijska polja

Planom se usklađuju tj. redefinišu granice eksploatacijskih polja ugljikovodika Kozarica, Jamarica i Janja Lipa, eksploatacijskog polja kremenog pijeska Mokeš te eksploatacijskog polja tehničko-građevnog kamena Klašnice, Pačić i Mirkovica, Sulkovci i Jegerova livada. Novo eksploatacijsko polje ugljikovodika koje se unosi u Odredbe za provedbu Plana je eksploatacijsko polje Jamarica. Međutim, ono je kao takvo u važećem Prostornom planu Županije bilo uneseno kao dio eksploatacijskog polja Kozarica te se ono Planom izdvaja kao zasebna površina. Eksploatacijsko polje tehničko-građevnog kamena Mladi Gaj, površine 5 ha, koje se nalazi u općini Kaptol, briše se iz Plana. Isto se odnosi i na eksploatacijsko polje tehničko-građevnog kamena Šamanovica od 12 ha u općini Brestovac.

Planom je omogućeno da se na cijelom području Županije izvode istražni radovi i aktivnosti u svrhu utvrđivanja mogućnosti eksploatacije ugljikovodika ili geotermalnih voda u energetske svrhe. U postojećim eksploatacijskim poljima ugljikovodika dozvoljeno je istraživanje i eksploatacija. Planom se redefinišu i granice istražnih prostora ugljikovodika te se korigiraju Odredbe na način da se iz Odredbi, stavka 41a, brišu istražni prostori mineralnih sirovina za istraživanje ugljikovodika Sava, Drava i Požeška kotlina te se dodaje općenita formulacija koja obuhvaća sve istražne prostore ugljikovodika u Županiji, a to su: Sava – 07, Sava – 08, Sava – 09 i Drava – 03

4. Prometni sustavi

Planom se korigiraju dva prometna koridora, i to koridor planirane državne ceste D47 Lipik – Novska te koridor brze ceste - Obilaznica Požege.

5. Otpad

Planom se redefinišu elementi gospodarenjem otpadom sukladno novonastalim okolnostima i zakonskim okvirima te su, sukladno tome, u Odredbe za provedbu Plana izmijenjene ili dodane nove stavke kojima se uređuje gospodarenje otpadom na županijskoj razini.

6. Vodne površine (akumulacije)

Planom se redefinišu granice sljedećih vodnih površina: akumulacija Londža, akumulacija Trokut, akumulacija Zlostop i akumulacija Venje. Sve planirane akumulacije mogu se graditi kao retencije ako se za tim pokaže opravdanost i potreba.

7. Sustav Kamenska

Planom se utvrđuje prostorna lokacija akumulacije Kamenska na Orljavi, te se korigiraju svi elementi u prostoru koji proizlaze iz definiranja navedene akumulacije. Zbog kompleksnosti ove vodne površine odnosno zbog toga što je za njezino realiziranje potrebno korigirati druge prostorne (infrastrukturne) elemente, akumulacija Kamenska će se gledati kao zasebna kategorija aktivnosti sa svim pripadajućim izmjenama u prostoru te će se oni zajednički nazivati - Sustav Kamenska. Planom su predviđene dvije varijante Sustava Kamenska, koje se međusobno razlikuju površinom i duljinom korekcije popratne infrastrukture:

- Varijanta 1
 - planirana akumulacija Kamenska ukupne je površine 163 ha
 - planirana duljina brane je 250 m
 - izmještanje državne ceste s pripadajućom podzemnom infrastrukturom u duljini do cca 7,2 km.
- Varijanta 2
 - planirana akumulacija Kamenska ukupne je površine 127 ha
 - planirana duljina brane je 540 m
 - izmještanje državne ceste s pripadajućom podzemnom infrastrukturom u duljini do cca 6,3 km.

Izmještanje državnih cesta D38 i D69 s pripadajućom podzemnom infrastrukturom (vodoopskrbni cjevovod i telekomunikacijski vodovi), na sjeveroistočnoj strani planirane akumulacije Kamenska, planirano je u dvije varijante. Varijantom 1 planira se obilazna trasa ukupne duljine 2,8 km, a varijantom 2 akumulacija Kamenska se planira premostiti mostom ukupne duljine 330 m.

2 Odnos Plana s drugim odgovarajućim strategijama, planovima i programima na nacionalnoj i županijskoj razini

U ovom poglavlju analizirani su ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po donošenju strategija, planova i programa na nacionalnoj i županijskoj razini, svrha i ciljevi tih dokumenata te usporedba njihovih ciljeva sa ciljevima predmetnog Plana, i to za sljedeće dokumente:

- Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/2017)
- Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske (NN 84/17)
- Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2022. godine (NN 3/17)
- Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/17)
- Okvirni plan i program istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na kopnu u Republici Hrvatskoj
- Strategija održivog razvoja Republike Hrvatske (NN 30/09)
- Plan upravljanja vodnim područjima 2016. – 2021. (NN 66/16)
- Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2020. godine (NN 130/09)
- Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije (NN 117/15)
- Županijska razvojna strategija Požeško-slavonske županije za razdoblje 2011.-2013.
- PP Bjelovarsko-bilogorska županija („Županijski glasnik“ 2/01, 13/04, 7/09, 16/15 i 5/16)
- PP Virovitičko-podravska županija (Službeno glasilo br. 7a/00, 1/04, 5/07, 1/10, 2/12, 4/12, 2/13, 3/13)
- PP Osječko-baranjska županija („Županijski glasnik“ 1/02, 4/10, 3/16, 5/16)
- PP Brodsko-posavska županija („Službeni vjesnik“ 4/01, 6/05, 11/08, 5/10)
- PP Sisačko-moslavačka županija („Službeni glasnik“ broj 4/01, 12/10 i 10/17).

3 Postojeće stanje okoliša i mogući razvoj okoliša bez provedbe Plana

Pristup izrade dokumentu zasniva se na međunarodno prihvaćenom okviru za izvještavanje o stanju okoliša –DPSIR metodologiji. Ovaj okvir pretpostavlja uzročno-posljedične veze međusobno povezanih komponenti društvenih i ekonomskih sustava te okoliša. On prepoznaje lanac pokretačkih sustava i procesa pojedinih pritisaka na okoliš, posljedice tih pritisaka, tj. stanja okoliša koje generiraju različite probleme i utjecaje na okoliš. Navedeni pritisci i utjecaji ljudskih aktivnosti na sastavnice okoliša za posljedicu imaju odgovor društva koji nizom mjera djeluje na sve karike lanca. Sukladno navedenoj metodologiji, postojeće stanje okoliša analizira se kroz poglavlja Pokretači promjena u okolišu, Opterećenja okoliša te Sastavnice okoliša i čimbenici u okolišu.

Prema Zakonu o zaštiti okoliša, članku 4, stavku 1, podtočki 67, sastavnice okoliša su: zrak, voda, more, tlo, krajobraz, biljni i životinjski svijet te zemljina kamena kora. Članak 76, stavak 2 navodi da se procjenom utjecaja na okoliš utvrđuju utjecaji na sljedeće čimbenike okoliša: zemljište, tlo, vode, more, zrak i klimu, šume, stanovništvo i zdravlje ljudi, biljni i životinjski svijet, bioraznolikost, prirode vrijednosti, krajobraz, materijalnu imovinu, kulturnu baštinu te podložnost riziku od nastanka velike nesreće ili katastrofa. Zbog navedenog, poglavlje opisa stanja sastavnica okoliša i čimbenika u okolišu sadrži sljedeće stavke: kvaliteta zraka i klimatske značajke, tlo i poljoprivredno zemljište, površinske i podzemne vode, georaznolikost, bioraznolikost, krajobrazne karakteristike, šume i šumarstvo, divljač i lovstvo, stanovništvo i zdravlje ljudi te kulturno-povijesna baština.

Pokretače promjena u okolišu može predstavljati svaka ljudska aktivnost koja ugrožava ili bi mogla ugrožavati sastavnice okoliša odnosno izazivati promjene u okolišu na nekom prostoru te povećavati opterećenja okoliša. U kontekstu ciljeva te programskih polazišta predmetnog Plana, razmatrani su sljedeći pokretači promjena u okolišu: promet, poljoprivreda, energetika, rudarstvo i turizam.

Opterećivanje okoliša je svaka aktivnost ili posljedica utjecaja aktivnosti u okoliš, ili utjecaj određene aktivnosti na okoliš, koja sama ili povezana s drugim aktivnostima, može izazvati smanjenje kakvoće okoliša, rizik po okoliš ili korištenje okoliša. najznačajnija opterećenja okoliša koja će se generirati provedbom Plana su otpad i otpadne vode i invazivne vrste.

Požeško-slavonska županija zauzima površinu od 1815,23 km. Sastoji se od 10 jedinica lokalne samouprave (skraćeno: JLS): pet gradova (Požega, Pakrac, Lipik, Kutjevo i Pleternica) i pet općina (Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol i Velika) unutar kojih je, prema Županijskoj razvojnoj strategiji, smješteno 277 naselja.

4 Postojeći okolišni problemi koji su važni za Plan

Analiza postojećeg stanja i trendova pokretača promjena u okolišu, opterećenja okoliša te sastavnica i čimbenika u okolišu rezultirala je izdvajanjem postojećih okolišnih problema svih sastavnica i čimbenika u okolišu s aspekta područja primjene Plana. Njima je istaknut značaj, lokacije, uzroci te poveznice s pokretačima promjena i opterećenjima okoliša u Županiji.

5 Okolišne značajke područja na koja provedba Plana može značajno utjecati

Okolišne značajke područja na koja provedba Plana može značajno utjecati opisane su u poglavlju *Postojeće stanje okoliša i mogući razvoj okoliša bez provedbe Plana*, a u ovom se poglavlju izdvajaju i prikazuju sukladno preliminarno prepoznatim utjecajima kojima se na njih provedbom Plana može značajnije utjecati.

Tablica 5.1 Okolišne značajke na koje provedba Plana može značajno utjecati po sastavnicama okoliša i čimbenicima u okolišu

Sastavnica okoliša	Okolišna značajka	Utjecaj
Površinske i podzemne vode	Hidromorfološki elementi stanja vodnih tijela	Izgradnjom akumulacija na površinskim vodnim tijelima izmijenit će se postojeći hidrološki režim vodotoka, narušiti kontinuitet toka te promijeniti morfološki uvjeti u vodotoku. Izgradnjom akumulacija također se potencijalno može negativno utjecati na indeks korištenja voda.
Bioraznolikost	Rijetki i ugroženi stanišni tipovi Flora i fauna vlažnih staništa Fauna vodotoka Zaštićena područja prirode	Usljed aktivnosti predviđenih Planom moguće je zauzimanje staništa i gubitak dijela rijetkih i ugroženih stanišnih tipova te potencijalno narušavanje stabilnosti populacije ugrožene flore i faune kroz smanjivanje životnog prostora. Potencijalno značajno negativan utjecaj na ihtiofaunu i ostalu faunu rijeka zbog izgradnje akumulacija i sustava Kamenska.
Krajobrazna obilježja	Prirodne kvalitete krajobraza Kvalitete kulturnog krajobraza (mozaičnost, osobito u prigorju) Vizualno-doživljajne kvalitete krajobraza	Planirane aktivnosti mogu negativno utjecati na kvalitete krajobraza. Jačina utjecaja ovisit će o vrijednostima prostora na kojem se pojedinačna aktivnost planira, odnosno o zastupljenosti vrijednih (ranjivih) krajobraznih elemenata.

Čimbenici u okolišu	Okolišna značajka	Utjecaj
Kulturno-povijesna baština	Arheološka baština	Jačina utjecaja ovisit će o karakteristikama pojedinih aktivnosti te udaljenosti od kulturnog dobra. Moguća su narušavanja integriteta kulturnog dobra ovisno o zoni utjecaja koje se odnose na fizičku promjenu samog dobra i/ili na promjenu prostornih obilježja.
	Graditeljska baština	

6 Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma, koji se odnose na Plan

Konvencije i protokoli su međunarodni ugovori čije odredbe potpisnice dokumenata moraju poštivati. Njihovim ratificiranjem države se formalno obvezuju na provedbu odredbi, zakonom i u praksi.

Prikaz ciljeva zaštite okoliša uspostavljenih po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma, svrha i ciljevi tih dokumenata te usporedba njihovih ciljeva sa ciljevima predmetnog Plana dan je za sljedeće dokumente:

- Konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša Aarhus (1998) (NN – MU 10/01),
- Protokol o strateškoj procjeni okoliša Kijev (2003) (NN-MU 3/10.)
- Stockholmska konvencija o postojanim organskim onečišćujućim tvarima Stockholm (2001) (NN-MU 011/2006)
- Okvirna konvencija UN o klimatskim promjenama (UNFCCC, 1992) (NN-MU 02/96)
- Konvencija o biološkoj raznolikosti, Rio de Janeiro (1992.) (NN-MU 6/96)
- Konvencija o europskim krajobrazima Firenze (2000) (NN-MU 12/02)
- Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine, UNESCO (1972.) (NN-MU 12/93).

7 Utjecaji Plana na okoliš

7.1 Metodologija procjene utjecaja

Sukladno metodološkim preporukama za izradu strateških studija koje analiziraju strategije, planove i programe predloženim u okviru projekta IPA 2010 „Jačanje kapaciteta za provedbu strateške procjene utjecaja (SPUO) na okoliš na regionalnoj i lokalnoj razini“ iz 2014. godine, procjena utjecaja Plana na okoliš izvršena je putem odabira strateških ciljeva:

- Očuvati I. kategoriju kvalitete zraka
- Očuvati dobro ukupno stanje vodnih tijela
- Osigurati održivo upravljanje ugroženim i rijetkim staništima i ekološkim procesima o kojima ovise
- Očuvati i održivo koristiti kulturnu baštinu
- Održivo koristiti tlo, poljoprivredno i šumsko zemljište
- Očuvati kvalitetu krajobraza
- Osigurati dobru kvalitetu života stanovništva u naseljima Županije

Iz njihova odabira vidljivo je da je glavna metodološka smjernica za procjenu utjecaja analiza prihvatljivosti kategorija aktivnosti koje predlaže Plan te uvjeta i mjera propisanih u Odredbama za provedbu Plana u odnosu na relevantne okolišne sastavnice ili čimbenike i njihove značajke.

Utjecaji Plana na sastavnice okoliša i ostale čimbenike u okolišu procjenjuju se metodom ekspertne prosudbe temeljem dostupnih postojećih podataka o lokacijama elemenata aktivnosti kategorija planiranih Planom te dostupne nacionalne i međunarodne znanstveno-stručne literature o mogućim utjecajima pojedinih obilježja planiranih aktivnosti.

Prilikom analize procjene utjecaja na sastavnice okoliša i ostale čimbenike u okolišu koriste se sljedeće kategorije utjecaja koje služe za detaljnije definiranje vrste i opsega pojedinačnih utjecaja:

- prema značajnosti: pozitivan, neutralan, umjereno negativan i značajno negativan utjecaj
- prema putu djelovanja: neposredan i posredan utjecaj
- prema vremenskom trajanju: kratkoročan, srednjoročan i dugoročan utjecaj
- prema ukupnom djelovanju: kumulativan i sinergijski utjecaj.

Detaljna analiza negativnih utjecaja kategorija aktivnosti i njihovih pojedinačnih elemenata na sastavnice okoliša i čimbenike u okolišu, uključuje procjenu značajnosti, vremensko trajanje i put djelovanja utjecaja, a pri tome se analizira i potencijalni utjecaj uvjeta gradnje i načina korištenja prostora propisanih Odredbama za provedbu Plana koje su dio predmetnih izmjena Plana.

Prilikom procjene utjecaja Plana na okoliš polazi se od činjenice da će se provedbom planiranih kategorija aktivnosti poštivati sve zakonske odredbe. Isto tako, za sve sastavnice okoliša i čimbenike u okolišu po principu predostrožnosti procijenjen je najgori mogući scenarij utjecaja s obzirom da se radi o strateškoj procjeni gdje unutar planiranih lokacija za pojedinu vrstu prostorno-planskih aktivnosti nije preciziran način izvedbe kao i točna lokacija provedbe (npr. za Sustav Kamenska u pojedinačnoj procjeni analizira se utjecaj površinom veće varijante akumulacije – Varijanta 1). Stoga, takva procjena treba pomoći prilikom definiranja projektne razine kada će planirane aktivnosti biti definirane u formi zahvata za koje će se provoditi procjena ili ocjena o potrebi procjene utjecaja na okoliš i ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu.

Procijenjena su i moguća opterećenja koje provedba Plana unosi ili pojačava, a čija je promjena identificirana kroz postupak procjene utjecaja na sastavnice okoliša i čimbenike u okolišu u kojima se generira i na koje moguće značajno utječe.

Utjecaji provedbe aktivnosti Plana na okoliš obuhvaćaju i poglavlja procjene utjecaja klimatskih promjena na provedbu aktivnosti Plana, procjene utjecaja u slučaju nekontroliranih događaja, prekogranične utjecaje te kumulativnu procjenu utjecaja na okoliš svih kategorija aktivnosti Plana zajedno s planiranim nerealiziranim aktivnostima iz važećeg Prostornog plana te postojećim pritiscima u prostoru obuhvata Plana.

Sljedeće aktivnosti, prema kategorijama, neće biti razmatrane prilikom procjene utjecaja na sastavnice okoliša:

- Eksploatacijska polja - Istražni prostori ugljikovodika

Istražni prostori proizašli su iz Okvirnog plana i programa istraživanja eksploatacije ugljikovodika na kopnu za koji je provedena Strateška procjena utjecaja na okoliš. Njome je dan pregled zona izuzimanja i ograničenja po istražnim prostorima (i poljima) iz aktivnosti istraživanja i eksploatacije ugljikovodika. Predmetni Plan isto je uzeo u obzir i ugradio u Odredbe za provođenje.

- Utjecaj izdvojenih građevinskih područja gospodarskih zona kojima je izvršena numerička korekcija površine u vidu zaokruživanja površine na cijeli broj se neće razmatrati budući da se ne radi stvarnom povećanju površine iako su predmet III. Izmjena i dopuna Plana.

Svaka sastavnica okoliša i čimbenik u okolišu koristi specifičnu metodologiju procjene utjecaja s obzirom na svoje karakteristične elemente i značajke.

7.2 Analiza utjecaja kategorija aktivnosti Plana na sastavnice okoliša i čimbenike u okolišu

Prilikom procjene utjecaja kategorija aktivnosti, Planom na sastavnice okoliša i čimbenike u okolišu identificirani su sljedeći mogući značajno negativni utjecaji:

- Eksploatacijska polja
 - Rad (bušotine) EPU Janja Lipa, EPU Kozarica i EPU Jamarica
 - ukoliko se iste smjeste unutar ili u neposrednoj blizini ugroženih staništa, potencijalno može generirati negativan utjecaj na ugrožena i rijetka staništa te njihovu floru i faunu s značajnim karakterom zbog potencijalnog rizika onečišćenja navedenih staništa toksičnim tvarima (teški metali, policiklički aromatski ugljikovodici i mineralna ulja), što se osobito odnosi na močvarna staništa
 - uslijed mogućeg nekontroliranog događaja (požar, onečišćenje zraka, onečišćenje vode i tla izlivanjem onečišćujućih tvari, itd.) navedeni elementi generiraju kratkotrajan, neposredan i značajno negativan utjecaj na stanovništvo i zdravlje ljudi
 - rad EPU Janja Lipa i EPU Kozarica može generirati neposredan i značajno negativan utjecaj moguće fizičke promjene i/ili promjene prostornih obilježja u zoni 250 m od zaštićenog arheološkog lokaliteta.
- Otpad
 - Odlagalište viška iskopa
 - zbog male definiranosti nije moguće preciznije definirati intenzitet utjecaja, stoga se značajni negativni utjecaji na staništa, floru i faunu ne mogu isključiti jer je na području lokacije analizom utvrđena velika heterogenost prirodnih rijetkih i ugroženih staništa.
- Vodne površine
 - Akumulacija Londža
 - dugoročan i neposredan vjerojatno značajno negativan utjecaj na hidromorfološke elemente vodnih tijela
 - s obzirom da je vodno tijelo CSRN0036_004 – Retencija Londža već ocijenjeno kao umjerenog hidromorfološkog stanja zbog pritiska postojeće retencije Londža te da je utjecaj izgradnje same akumulacije Londža značajnog karaktera moguće je zaključiti da će kumulativni utjecaji akumulacije Londža i dodatnih 19 akumulacija unutar ovog slivnog područja imati značajno negativan utjecaj na površinske i podzemne vode
 - značajno negativan utjecaj na rijetko i ugroženo stanište Trščaci, rogozici, visoki šiljevi i visoki šaševi uslijed gubitka velike površine izgradnjom akumulacije
 - potencijalno značajan negativan i dugoročan utjecaj na prisutnu floru uslijed prenamjene nizvodnih staništa, što je najizraženije na primjeru posrednog utjecaja na staništa gdje je prisutna osjetljiva vrsta *Fritillaria meleagris* L.
 - realizacijom svih planiranih hidrotehničkih građevina kumulativno bi se značajno narušilo ekološko stanje vodotoka u Županiji što bi značajno negativno utjecalo na bioraznolikost kanaliziranjem tokova kojima se mijenja hidrološki režim i onemogućavaju prirodni procesi zbog kojih su se i razvila specifična staništa, fauna i flora Županije (gotovo 50 % odnosi se na stanište Vrbici pepeljaste i uškaste vrbe, dok se površina staništa Trščaci, rogozici, visoki šiljevi i visoki šaševi smanjuje za gotovo 10 %). Nužno je napomenuti da gotovo u cijelosti do gubitka oba tipa ovih staništa dolazi realizacijom akumulacije Londže
 - Akumulacija Trokut i Zlostop
 - dugoročan i neposredan negativan utjecaj na hidromorfološke elemente vodnih tijela (značaj utjecaja nije moguće procijeniti na strateškoj razini, no značajno negativan utjecaj nije moguće isključiti)
 - neposredan i značajno negativan utjecaj na faunu u vodotocima uslijed potencijalnog gubitka staništa pogodnog za mrijest kao i fragmentacije kojom bi se onemogućilo kretanje vodenih organizama duž vodotoka, što bi se osobito odrazilo na ihtiofaunu PP Papuk
- Sustav Kamenska
 - Akumulacija
 - vjerojatno značajan negativan utjecaj na hidromorfološke elemente vodnog tijela na lokaciji akumulacije i vodnog tijela nizvodno od akumulacije uslijed izmjenjivanja hidrološkog režima, narušavanja kontinuiteta toka, izmjene morfoloških uvjeta te povećavanja indeksa korištenja, a koji su trenutačno ocijenjeni kao dobrog ili vrlo dobrog stanja
 - izgradnja akumulacije Kamenska i Kamensko-Brzaja generira veliki utjecaj na hidromorfološko stanje zbog površine akumulacija od cca 265 ha i njene lokacije te bi njihov kumulativan utjecaj imao značajno negativan karakter na stanje površinskih i podzemnih voda
 - mogući značajno negativan utjecaj na osjetljivu vrstu (VU) *Barbus balcanicus* koja je pronađena na područjima Orljave i Brzaje čije stanište odgovara planiranim granicama akumulacije jer jedinke migriraju u potrazi za

mjestom u bržim i hladnijim tokovima, stoga bi izgradnja akumulacije otežala ili u potpunosti onemogućila migraciju

- kumulativan utjecaj realizacije akumulacije Kamenska-Brzaja iz važećeg Prostornog plana i akumulacije Kamenska koje je u sklopu Sustava Kamenska u Planu ogleda se u onemogućavanju migracije strogo zaštićene vrste *Barbus balcanicus* koja u pronalasku pogodnog staništa za mrijest migrira u gornje tokove rijeka Brzaje i Orljave. Osim toga, nizvodno od planiranih akumulacija na Orljavi evidentirana je prisutnost strogo zaštićenog obalčara *Perloides microcephalus* što upućuje na očuvano stanište vodotoka koje bi se vrlo vjerojatno značajno izmijenilo s realizacijom planiranih akumulacija
- dugoročan gubitak prirodnih elemenata (šuma, vodotok) ili doprinskih elemenata krajobraza (šumarci, živice, grmlje, pašnjaci), uz unošenje novog antropogenog elementa u prostor relativno velike površine, koji mijenja morfologiju terena i karakter krajobraza te njegove vizualno-doživljajne karakteristike, zbog čega se utjecaj procjenjuje kao značajno negativan
- dugoročan i posredan, značajno negativan utjecaj na stanovništvo koje će ostati bez svojih stambenih objekata i tradicije, a time i povezanosti s rodnim krajem

7.3 Utjecaj klimatskih promjena na provedbu Plana

Iz analize, prema kojoj je u obzir uzeta osjetljivost, ali i izloženost Plana klimatskim promjenama, zaključeno je da su pojedine aktivnosti predviđene Planom umjereno do visoko ranjive na klimatske promjene. Gospodarske zone umjereno su ranjive na povećanje ekstremnih temperatura i nestabilnost tla/klizišta, dok su visoko ranjive na nevremena, poplave i šumske požare. Eksploatacijska polja visoko su ranjiva s obzirom na nevremena i nestabilnost tla/klizišta. Prometni sustav visoko je ranjiv s obzirom na nevremena, poplave, eroziju i nestabilnost tla/klizišta. Otpad, odnosno odlagalište viška iskopa, je umjereno ranjivo s obzirom na povećanje ekstremnih temperatura, šumske požare i nestabilnost tla/klizišta, a visoko ranjivo na nevremena i poplave. Vodne površine su umjereno ranjive s obzirom na nestabilnost tla/ klizišta, a visoko ranjive s obzirom na nevremena i obalnu eroziju. Sustav Kamenska umjereno je ranjiv na šumske požare, nestabilnost tla/klizišta, a visoko ranjiv na nevremena i obalnu eroziju. Rezultati analize pokazali su da je prilikom realizacije navedenih kategorija aktivnosti predviđenih Planom potrebno provoditi mjere prilagodbe klimatskim promjenama kako bi se ranjivost aktivnosti svela na najmanju moguću razinu.

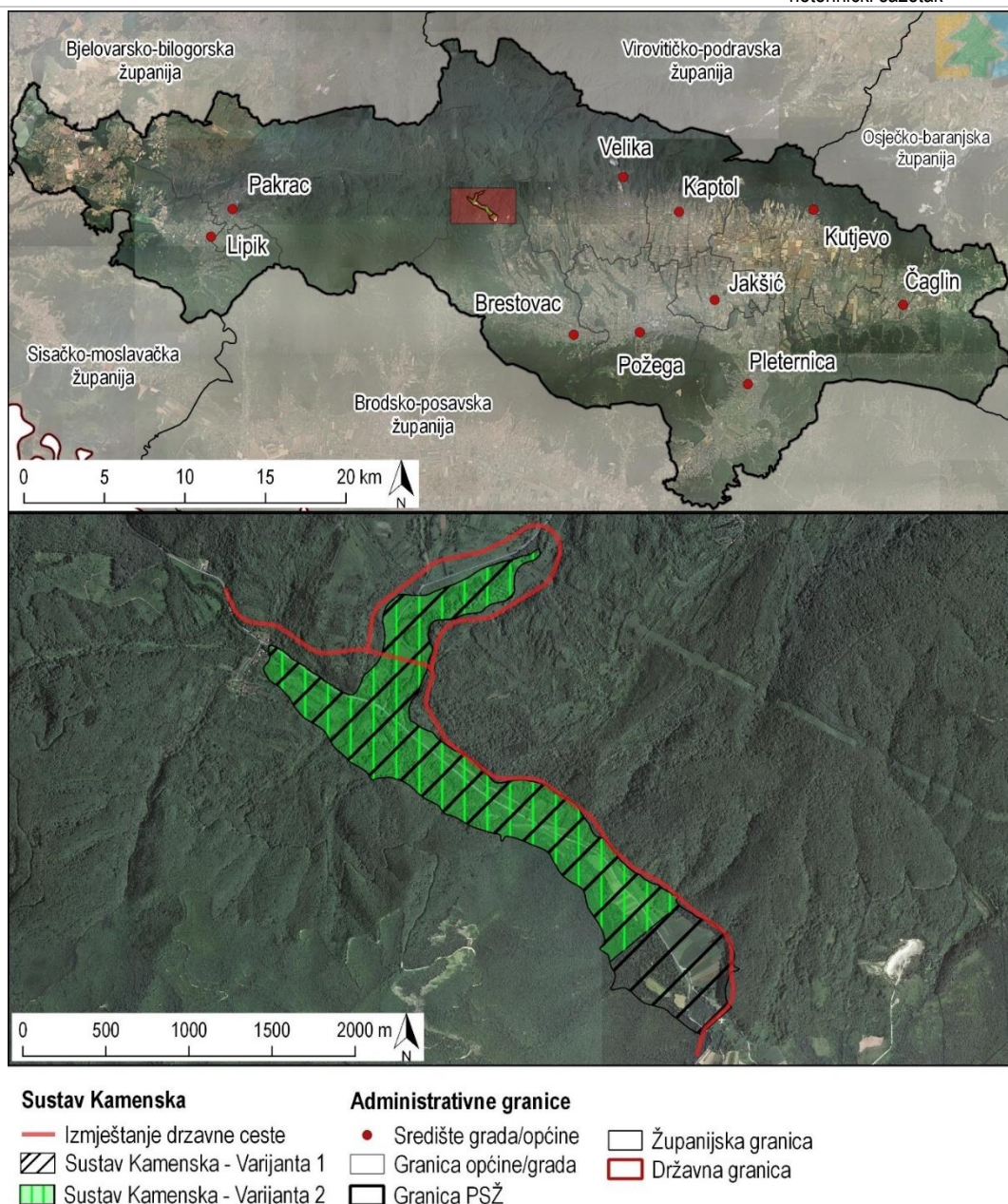
8 Razumna alternativa

8.1 Sustav Kamenska

Planom su predviđene dvije varijante Sustava Kamenska, koje se međusobno razlikuju površinom i duljinom korekcije popratne infrastrukture što je vidljivo u sljedećoj tablici te kartografskom prikazu (Slika 8.1, Tablica 8.1).

Tablica 8.1 Razlika između Varijante 1 i Varijante 2 Sustava Kamenska

Varijanta	Površina akumulacije (ha)	Duljina brane (m)	Duljina izmještanja državne ceste s pripadajućom infrastrukturom (km)
Varijanta 1	163	250	7,2
Varijanta 2	127	540	6,3

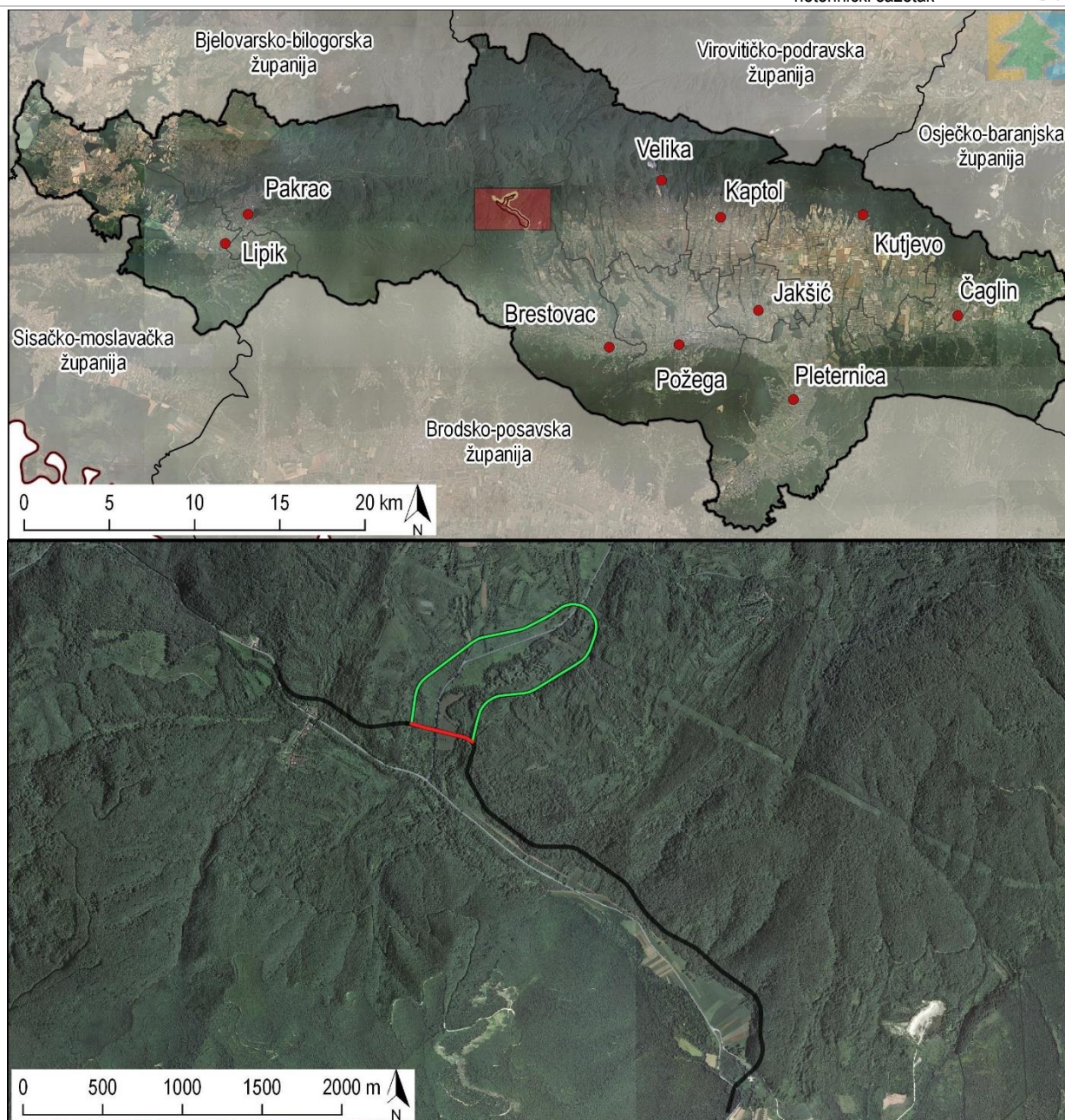

Slika 8.1 Varijanta 1 i 2 Sustava Kamenska (Izvor: IRES EKOLOGIJA prema Planu)

Sukladno rezultatima analize procjene utjecaja po sastavnicama i čimbenicima u okolišu, okolišno prihvatljivija varijanta Sustava Kamenska je Varijanta 2 i to prvenstveno zbog manjih promjena fizičkih karakteristika terena. Mjere ublažavanja utjecaja ove planske aktivnosti na sastavnice okoliša i čimbenike u okolišu propisuju se za obje varijante Sustava Kamenska.

8.2 Izmještanje dijela državne ceste na sjeveroistočnoj strani Sustava Kamenska

Izmještanje državnih cesta D69 i D38 s pripadajućom podzemnom infrastrukturom (vodoopskrbi cjevovod i telekomunikacijski vodovi), na sjeveroistočnoj strani planirane akumulacije Kamenska, planirano je u dvije varijante (Slika 8.2). Varijantom 1 planira se obilazna trasa ukupne duljine 2,8 km, a varijantom 2 akumulacija Kamenska se planira premostiti mostom ukupne duljine 330 m.

Izmještanje državne ceste

- Izmještanje državne ceste_Varijanta 1
- Izmještanje državne ceste_Varijanta 2
- Izmještanje državne ceste

Administrativne granice

- Središte grada/općine
- Granica općine/grada

- Granica PSŽ
- Županijska granica
- Državna granica

Slika 8.2 Dvije varijante izmještanja državnih cesta (Izvor: IRES EKOLOGIJA prema Planu)

Na temelju analize procjene utjecaja ponuđenih varijanti izmještanja državne ceste u okviru Sustava Kamenska na sastavnice okoliša i čimbenike u okolišu, može se zaključiti kako je varijanta 2 prihvatljivija opcija prvenstveno zbog manjih promjena fizičkih karakteristika terena.

S obzirom da nema značajnih promjena okolišnih značajki analiziranih sastavnica i čimbenika u okolišu, mjere zaštite okoliša za sastavnice i čimbenike u okolišu propisuju se za obje varijante.

9 Mjere zaštite okoliša

Mjere zaštite okoliša predložene su na temelju analize postojećeg stanja i analize mogućih utjecaja na sastavnice okoliša te čimbenika u okolišu uslijed realizacije predmetnog Plana, a obuhvaćaju prijedloge općih mjera zaštite okoliša (propisane u svrhu poboljšanja okolišnih uvjeta gradnje i načina korištenja prostora propisanih Odredbama za provedbu Plana) te mjere ublažavanja utjecaja Plana na sastavnice okoliša i čimbenike u okolišu (propisane u svrhu umanjivanja potencijalnih negativnih utjecaja na okoliš pri realizaciji kategorija planiranih aktivnosti na području PSŽ).

9.1 Opće mjere zaštite okoliša

Mjera
Prilikom istraživanja i eksploatacije ugljikovodika poštivati mjere zaštite okoliša i prirode propisane Okvirnim planom i programom istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na kopnu.
Prilikom projektiranja građevina i infrastrukturnih objekata uzeti u obzir osjetljivost i izloženost svakog pojedinog zahvata na klimatske promjene te poduzeti potrebne mjere prilagodbe klimatskim promjenama sa ciljem ublažavanja njihovih posljedica.
Kako se planiranom akumulacijom „Sustav Kamenska“ zadovoljavaju funkcionalne i razvojne potrebe Požeško-slavonske županije, prestaje potreba za dosada planiranom akumulacijom Kamenska-Brzaja te se predlaže njezino brisanje iz važećeg Prostornog plana.

9.2 Mjere ublažavanja utjecaja provedbe Plana na sastavnice okoliša i čimbenike u okolišu

Sastavnica okoliša i čimbenici u okolišu	Element i aktivnost kategorija Plana	Utjecaj	Mjera
Tlo i poljoprivredno zemljište	GZ Pleternica II i Resnik	Prenamjena P1 i P2 zemljišta	Prilikom uspostavljanja gospodarske zone Pleternica II i Resnik poštivati posebne propise te na predmetnim lokacijama ne koristiti P1 i P2 zemljište u nepoljoprivredne svrhe osim za izgradnju građevina namijenjenih isključivo za poljoprivrednu djelatnost.
Površinske i podzemne vode	Izgradnja akumulacija Trokut, Zlostop i Venje	Narušavanje hidromorfološkog stanja vodnih tijela	U daljnjim fazama razrade projekata hidrotehničkih građevina osigurati da ne dođe do značajnog narušavanja hidromorfoloških elementa vodnog tijela, u skladu s posebnim propisima, što je potrebno potvrditi odgovarajućim analizama.
	Izgradnja akumulacije Londža		
	Izgradnja Sustava Kamenska		
	Odlaganje viška iskopa	Onečišćenje vode za ljudsku potrošnju	Lokaciju odlagališta viška iskopa odrediti u skladu s Pravilnikom o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta.
Šume i šumarstvo	Izgradnja koridora brze ceste – Obilaznica Požege	Kumulativni utjecaj fragmentacije šumskih staništa s planiranim dalekovodom 110 kV	Dio trase dalekovoda 110 kV u naselju Novi Štitnjak koji prolazi kroz šumsko područje, u daljnjim fazama

Sastavnica okoliša i čimbenici u okolišu	Element i aktivnost kategorija Plana	Utjecaj	Mjera
			razvoja projekta planirati u koridoru planirane brze ceste – Obilaznica Požege.
		Prenamjena i fragmentacija gospodarskih šuma	Trasu planirane brze ceste u najvećoj mogućoj mjeri planirati kroz postojeće šumske prosjeke i neobraslo šumsko zemljište.
Bioraznolikost	EPU Janja Lipa, EPU Kozarica i EPU Jamarica	Narušavanje ugroženih i rijetkih staništa	Na EPU Janja Lipa, Kozarica i Jamarica, bušotine locirati izvan šumskih, livadnih i močvarnih staništa.
	Odlaganje viška iskopa	Gubitak ugroženih i rijetkih staništa	Lokaciju odlagališta viška iskopa planirati izvan bujadnica te livadnih i šumskih staništa.
	Izgradnja akumulacija Trokut i Zlostop	Narušavanje i fragmentacija staništa ugrožene faune	Na vodotocima gdje su planirane akumulacije Trokut i Zlostop u daljnjim fazama razvoja projekta definirati ih kao zaštitne hidrotehničke građevine na najmanjoj funkcionalnoj razini uz omogućavanje kontinuiranog protoka i adekvatne povezanosti vodotoka koji će zadovoljiti specifične ekološke potrebe ugroženih vrsta.
	Izgradnja akumulacije Londža	Gubitak rijetkog i ugroženog staništa	Hidrotehničku građevinu Londža planirati uz poštivanje mjera zaštite okoliša definiranih Višegodišnjim programom gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije za razdoblje 2013. – 2017.
		Narušavanje staništa uz rijeku Londžu nizvodno od akumulacije	
	Izgradnja Sustava Kamenska	Narušavanje i fragmentacija staništa ugrožene faune	Planiranu akumulaciju Kamenska u daljnjim fazama razvoja projekta definirati kao zaštitnu hidrotehničku građevinu na najmanjoj funkcionalnoj razini uz omogućavanje kontinuiranog protoka i adekvatne povezanosti vodotoka koji će zadovoljiti specifične ekološke potrebe ugroženih vrsta.
		Narušavanje staništa uz rijeku Orjavu nizvodno od akumulacije	Akumulaciju Kamenska planirati na način da se omogući adekvatan vodni režim koji neće dovesti do narušavanja ugroženih i rijetkih livadnih staništa nizvodno uz rijeku Orjavu.
Izgradnja koridora brze ceste – Obilaznica Požege	Kumulativni utjecaj fragmentacije šumskih staništa s planiranim dalekovodom 110 kV	Dio trase dalekovoda 110 kV u naselju Novi Štitnjak koji prolazi kroz šumsko područje, u daljnjim fazama razvoja projekta planirati u koridoru planirane brze ceste – Obilaznica Požege.	
Zaštićena područja prirode	Izgradnja akumulacija Trokut i Zlostop	Narušavanje i fragmentacija staništa ugrožene faune	Na vodotocima gdje su planirane akumulacije Trokut i Zlostop u daljnjim fazama razvoja projekta definirati

Sastavnica okoliša i čimbenici u okolišu	Element i aktivnost kategorija Plana	Utjecaj	Mjera
			ih kao zaštitne hidrotehničke građevine na najmanjoj funkcionalnoj razini uz omogućavanje kontinuiranog protoka i adekvatne povezanosti vodotoka koji će zadovoljiti specifične ekološke potrebe ugroženih vrsta.
Krajobrazna obilježja	GZ Lipik I i III, GZ Alaginci, GZ Ivanin Dvor, GZ Resnik, GZ Pleternica II EPU Janja Lipa, EPU Kozarica, EPU Jamarica EP Mokreš, EP Klašnica, EP Barica-Dolac, EP Jegerova livada D47 Lipik – Novska i koridora brze ceste – Obilaznica Požege Akumulacije Trokut, Zlostop, Venje, Londža te Sustav Kamenska	Trajna promjena karakteristika krajobraza	Poštivati propisane mjere u Odredbama Plana 7. Mjere očuvanja krajobraznih vrijednosti, članak 229., 229a., 229b., 229c. te 233.
Kulturno-povijesna baština	GZ Alaginci	Moguća fizička promjena i/ili promjena prostornih obilježja pojedinačnog kulturnog dobra	U projektnoj fazi zahvata potrebno je kontaktirati nadležni Konzervatorski odjel te postupati u skladu s njegovim smjernicama.
	Korekcija granica EPU Janja Lipa, EPU Kozarica Korekcija granica EP Mokreš Izgradnja akumulacije Londža Sustav Kamenska	Moguća fizička promjena i/ili promjena prostornih obilježja pojedinačnog kulturnog dobra te je moguće narušavanje vizualnog integriteta.	Poštivati mjere propisane u Odredbama Plana 8.2.1. Sustav mjera zaštite arheoloških lokaliteta, članak 260h., 260i., 260j., 261., 261a. te 261b.

10 Praćenje stanja okoliša

Sukladno članku 26. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš, program praćenja stanja okoliša u odnosu na provedbu Plana, uključujući i praćenje stanja ciljeva očuvanja i cjelovitosti područja ekološke mreže ako se u sklopu strateške procjene provodi glavna ocjena prihvatljivosti strategije, plana ili programa za ekološku mrežu, sastavni je dio strategije, plana odnosno programa.

Plan sadrži Odredbe za provedbu, odnosno osnovne uvjete korištenja, namjene, smještaja i uređenja javnih i drugih površina, prometne, ulične i komunalne infrastrukturne mreže te smjernice za oblikovanje, korištenje i uređenje prostora. Uvjeti i mjere koji se trebaju poštivati prilikom provedbe Plana uključuju uvjete uređenja javnih zelenih površina, uvjete i način gradnje, mjere prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina i građevina i ambijentalnih vrijednosti, mjere sprječavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš i postupanje s otpadom (uključujući područja ekološke mreže) te druge uvjete i mjere za provedbu Plana.

U ovom slučaju, Studija propisuje dodatne mjere zaštite, odnosno uvjete za provođenje Plana i oni se unose u navedena poglavlja. Uvjeti i mjere u prostornim planovima definirani su kao obveze koje budući provoditelji zahvata moraju poštivati.

Odredbama za provedbu važećeg Prostornog plana Požeško-slavonske županije (Odredbe za provedbu, Naslov 11.4, članak 374. do članak 388.) definirana su područja i lokaliteti za istraživanje i praćenje pojava i procesa u prostoru te se stoga ne predviđa uspostava novog programa praćenja stanja okoliša.

Praćenje stanja okoliša propisat će se za svaku aktivnost u prostoru i to na razini procjene utjecaja zahvata na okoliš/ocjene o prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu definirajući: indikatore praćenja stanja okoliša te način njihovog praćenja, subjekt nadležan za praćenje stanja, i vremenski okvir praćenja stanja okoliša.

11 Zaključci Studije

Cilj strateške procjene utjecaja na okoliš bio je usuglasiti kategorije aktivnosti Plana (Gospodarske zone, Ugostiteljsko-turistička namjena, Eksploatacijska polja, Prometni sustav, Otpad, Vodne površine i Sustav Kamenska), uvjeta gradnje, načina korištenja prostora i mjera propisanih Odredbama za provedbu Plana, a koji se odnose na način provedbe pojedine kategorije planiranih aktivnosti te planiranih djelatnosti, aktivnosti i sadržaja na površinama za razvoj i uređenje prostora izvan naselja različite namjene, a koji se trebaju poštivati prilikom provedbe Plana, sa zahtjevima okoliša i prirode odnosno postavljenim strateškim ciljevima zaštite okoliša.

U većini naselja Županije je, kroz demografsku sliku, na temelju zadnjih Popisa stanovništva, vidljiva kontinuirana depopulacija svih gradova i općina. Jedan od osnovnih ciljeva i programskih polazišta Plana je zaustavljanje depopulacijskog trenda, uz poboljšanje uvjeta i standarda života i rada koji su omogućeni novim uvjetima za razvoj i uređenje naselja i drugih funkcionalnih cjelina. Prema tome, osnovni cilj demografskog razvoja, a ujedno i očuvanja prostora, je poticanje ostanaka stanovništva u PSŽ, održanje postojećih naselja i zaustavljanje negativnog trenda demografskog razvoja. Planom se predviđa dogradnja i unaprjeđenje prometnog sustava koji je od velikog značaja za stanovništvo. Time će se pozitivno utjecati na kvalitetu života stanovništva u vidu povezanosti Županije s izlazom na autocestu kod Nove Gradiške, njenu bržu i lakšu dostupnost, povećanje mobilnosti i bolju protočnost prometa te udobnost i sigurnost putovanja. Pozitivan utjecaj na sigurnost i zdravlje ljudi očekuje se izvedbom planiranih aktivnosti vezanih za kategoriju Vodne površine i Sustav Kamenska, čijom bi se realizacijom umanjila ranjivost područja u Županiji koje je pod rizikom opasnosti od poplava i ublažili negativni učinci prirodnih rizika. Planiranim sustavom i realizacijom elemenata ovih kategorija povećat će se sigurnost stanovništva i imovine od štetnog djelovanja voda i elementarnih nepogoda. Za vrijeme pripreme i izgradnje te održavanja komunalne infrastrukture, kao i rada gospodarskih zona te eksploatacijskih polja očekuje se pozitivan utjecaj na povećanje zapošljivosti stanovnika što će pridonijeti boljoj društveno-gospodarskoj situaciji u PSŽ.

Svi navedeni pozitivni utjecaji sinergijski utječu na poboljšanje kvalitete života ljudi na području PSŽ, a posljedično mogu potaknuti ostanak ljudi na ovom području, kao i eventualni povratak iseljenog stanovništva odnosno imaju potencijal dugoročno pozitivno utjecati na stabilno kretanje demografskih trendova. Osim toga, pozitivno ocijenjene planirane aktivnosti imaju multiplikativan učinak na lokalnu privredu (rast i razvoj ostalih gospodarskih djelatnosti) te omogućuju opći gospodarski rast općina i gradova PSŽ.

U svrhu sprječavanja štete po okoliš i prirodu te poštivanja načela zaštite prirode i okoliša, a u okviru svojih zakonskih mogućnosti, Studijom strateške procjene utjecaja Plana na okoliš su propisani prijedlozi općih mjera zaštite okoliša te mjera ublažavanja utjecaja Plana na sastavnice okoliša i čimbenike u okolišu. Mjere su propisane u svrhu umanjivanja potencijalnih negativnih utjecaja na okoliš pri realizaciji planiranih kategorija aktivnosti u području Plana.

Propisane mjere zaštite okoliša preporuča se upisati u Odredbe za provedbu Plana kako bi realizacija Plana bila okolišno prihvatljiva, a posebno aktivnosti i elementi kategorija koje generiraju značajno negativne utjecaje.

Sukladno svemu navedenom, može se zaključiti da ukoliko se propisane mjere zaštite okoliša budu poštivale te praćenje stanja okoliša iz važećeg Prostornog plana Požeško-slavonske županije provodilo, provedba Plana se može smatrati **prihvatljivom za sastavnice i čimbenike u okolišu** odnosno postavljeni strateški ciljevi zaštite okoliša mogu se smatrati ostvarenim.

12 Glavna ocjena prihvatljivosti III. Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije za ekološku mrežu

Na području Požeško-slavonske županije nalazi se ukupno 18 područja ekološke mreže od toga 2 međunarodno važnih područja očuvanja značajnih za ptice (u daljnjem tekstu: POP) te 16 područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (u daljnjem tekstu: POVS) što je navedeno u tablicama koje slijede.

Tablica 12.1 POP područja ekološke mreže u PSŽ (Izvor: Standardni obrazac – SDF)

Kod područja	Naziv područja
POP	
HR1000010	Poilovlje s ribnjacima
HR1000040	Papuk

Tablica 12.2 POVS područja ekološke mreže u PSŽ (Izvor: Standardni obrazac – SDF)

Kod područja	Naziv područja
POVS	
HR2000623	Šume na Dilj gori
HR2000580	Papuk
HR2000174	Trbušnjak - Rastik
HR2001286	Orljavac
HR2001355	Psunj
HR2001385	Orljava
HR2001393	Nurkovac
HR2000438	Ribnjaci Poljana
HR2001305	Zvečevo
HR2001329	Potoci oko Papuka
HR2001354	Područje oko jezera Borovik
HR2001292	Livade kod Čaglina
HR2001328	Lonđa; Glogovica i Breznica
HR2001216	Ilova
HR2001407	Orljavica
HR2001330	Pakra i Bijela

Područja ekološke mreže koja su, obzirom na njihov prostorni položaj, smještena izvan dosega potencijalnih utjecaja aktivnosti i elemenata Plana su:

- HR1000010 Poilovlje s ribnjacima
- HR2000438 Ribnjaci Poljana
- HR2000174 Trbušnjak – Rastik
- HR2001216 Ilova
- HR2001355 Psunj
- HR2001407 Orljavica
- HR2001393 Nurkovac
- HR2001354 Područje oko jezera Borovik
- HR2001305 Zvečevo.

Nakon analize mogućih utjecaja planiranih kategorija aktivnosti Plana na područja ekološke mreže ustanovljeno je da bi provedbom Plana moglo doći do generiranja značajno negativnih utjecaja i to uslijed realizacije elemenata koji se odnose na sljedeće kategorije aktivnosti: Eksploatacijska polja, Vodne površine i Sustav Kamenska. U sljedećim tablicama (Tablica 12.3 i Tablica 12.4) je naveden popis mjera ublažavanja značajno negativnih utjecaja Plana na cjelovitost područja ekološke mreže te ocjena utjecaja nakon njihove implementacije u Plan, te se, uz njihovu implementaciju u Plan, generiranje značajno negativnih utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže na strateškoj razini ne očekuje. Za aktivnosti Sustava Kamenska sukladno neizvjesnim utjecajima nije moguće mjerama ublažavanja na strateškoj razini postići

prihvatljivost za ekološku mrežu, tj. na razini zahvata izvjesna je provedba glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu, a potencijalno i postupka utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa i odobrenja zahvata uz kompenzacijske uvjete.

Tablica 12.3 Mjere ublažavanja mogućih pojedinačnih značajno negativnih utjecaja Plana na cjelovitost područja ekološke mreže

Kod područja i naziv područja EM Naziv područja	Planske kategorije koje generiraju utjecaje	Ocjena utjecaja	Mjera ublažavanja utjecaja	Konačna ocjena utjecaja
HR2000580 Papuk	Vodne površine	-2	Na vodotocima gdje su planirane akumulacije Trokut i Zlostop u daljnjim fazama razvoja projekta definirati ih kao zaštitne hidrotehničke građevine na najmanjoj funkcionalnoj razini uz omogućavanje kontinuiranog protoka i adekvatne povezanosti vodotoka koji će zadovoljiti specifične ekološke potrebe ciljnih vrsta područja ekološke mreže HR2000580 Papuk.	-1
HR2001286 Orljavac	Sustav Kamenska	-2	Za realizaciju planske kategorije Sustav Kamenska za obje predložene varijante prepoznati su mogući značajno negativni utjecaji. S obzirom da prema dostupnim podacima nije moguće utvrditi točan obuhvat pojedinih staništa koja se nalaze unutar obuhvata planske kategorije, niti njihovu očuvanost, kao ni prisutnost ciljnih vrsta leptira, na strateškoj razini nije moguće utvrditi stvarni intenzitet negativnog utjecaja. Na području obuhvata akumulacije Kamenska provesti <i>in situ</i> istraživanja ciljnih vrsta leptira područja HR2001286 Orljavac (<i>Euphydryas aurinia</i> , <i>Lycaena dispar</i> i <i>Euplagia quadripunctaria</i>) te ukoliko bude potrebno revidirati projekt ovisno o dobivenim rezultatima. Akumulaciju Kamenska planirati na način da se omogući adekvatan vodni režim koji neće dovesti do ugrožavanja livadnih staništa nizvodno uz rijeku Orjavu.	-2 (?)
HR2001292 Livade kod Čaglina	Vodne površine	-2	Akumulaciju Londža planirati na način da se omogući adekvatan vodni režim koji neće dovesti do ugrožavanja livadnih staništa nizvodno uz rijeku Londžu u okviru područja EM HR2001292 Livade kod Čaglina.	-1
HR2001330 Pakra i Bijela	Eksploatacijska polja	-2	Na EPU Janja Lipa bušotine locirati izvan područja EM HR2001330 Pakra i Bijela, kao i područja visoke opasnosti od poplava uz rijeku Bijelu. Prilikom eksploatacije ugljikovodika poštivati mjere zaštite okoliša i prirode propisane Okvirnim planom i programom istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na kopnu.	-1
HR2001329 Potoci oko Papuka	Sustav Kamenska	-2	Akumulaciju Kamenska u daljnjim fazama razvoja projekta definirati kao zaštitnu hidrotehničku građevinu na najmanjoj funkcionalnoj razini uz omogućavanje kontinuiranog protoka i adekvatne povezanosti vodotoka koji će zadovoljiti specifične ekološke potrebe ciljnih vrsta područja HR2001329 Potoci oko Papuka.	-1

Tablica 12.4 Mjere ublažavanja mogućih kumulativnih značajno negativnih utjecaja Plana na cjelovitost područja ekološke mreže

Kod i naziv područja EM u kojem su mogući značajno negativni kumulativni utjecaji	Mjera ublažavanja utjecaja	Konačna ocjena utjecaja
HR2000580 Papuk	Na vodotocima gdje su planirane akumulacije Trokut i Zlostop u daljnjim fazama razvoja projekta definirati ih kao zaštitne hidrotehničke građevine na najmanjoj funkcionalnoj razini uz omogućavanje kontinuiranog protoka i adekvatne povezanosti vodotoka koji će zadovoljiti specifične ekološke potrebe ciljnih vrsta područja ekološke mreže HR2000580 Papuk.	-1
HR2001286 Orljavac	Akumulaciju Kamenska planirati na način da se omogući adekvatan vodni režim koji neće dovesti do ugrožavanja livadnih staništa nizvodno uz rijeku Orjavu.	-1
HR2001329 Potoci oko Papuka	Akumulaciju Kamenska u daljnjim fazama razvoja projekta definirati kao zaštitnu hidrotehničku građevinu na najmanjoj funkcionalnoj razini uz omogućavanje kontinuiranog protoka i adekvatne povezanosti vodotoka koji će zadovoljiti specifične ekološke potrebe ciljnih vrsta područja HR2001329 Potoci oko Papuka. Kako se planiranom akumulacijom „Sustav Kamenska“ zadovoljavaju funkcionalne i razvojne potrebe Požeško-slavonske županije, prestaje potreba za dosada planiranom akumulacijom Kamenska-Brzaja te se predlaže njezino brisanje iz važećeg Prostornog plana.	-1

